

Šylant orams netrukus pasitiksime ir grįžtančius paukščius. Valstybinių miškų urėdija kovo 15-19 dienomis skelbia inkilų kėlimo šventę ir dalijasi svarbiausiais patarimais, kokie inkilai tinkamiausi paukščiams, bei kaip juos tinkamai iškelti.

Lietuvoje inkilų kėlimo pradininku laikomas gamtininkas prof. Tadas Ivanauskas, kuris organizuotai pradėjo kelti inkilus jau 1922 metais. Dabar inkilus kelia ne tik miškininkai ar gamtininkai, bet ir daugybė paukščiams norinčių pagelbėti gamtos mylėtojų.

„Kiekvienais metais rūpinamės grįžtančiais paukščiais – visoje Lietuvoje iškeliami 3-4 tūkst. inkilų. Įprastai kasmetinėje inkilų kėlimo šventėje dalyvauja darželinukai ir moksleiviai, miškininkai jiems paaiškina apie inkilų gamybą bei kabinimo taisykles, papasakoja apie paukščių rūšis, jų ypatumus. Deja, dėl pandemijos ši tradicinė ir laukiama šventė su visuomene gali neįvykti, tačiau gyventojai gali inkilus kelti ir savarankiškai, tam svarbu žinoti esmines taisykles. Tai – itin prasmingas darbas, iškelti inkilai paukščiams tampa namais“, – sako Valstybinių miškų urėdijos direktorius Valdas Kaubė.

Neretai žmonės nori papuošti ir padaryti inkilą patogesniu paukščiams, tačiau taip tik padaro meškos paslaugą. Pavyzdžiui, pagamintą inkilą nulakuoja, nudažo ar prie inkilo landos prikabina laktą, manydami, kad paukščiams taip bus paprasčiau nutūpti.

Vis dėlto, gaminant inkilą, reikėtų rinktis sausas ir neobliuotas lentas, nes paukščiai dažniausiai renkasi natūralių medžiagų inkilus. Be to, kai ateina laikas ir paukščių jaunikliai yra pasirengę palikti inkilą – obliuotos lentos paukšteliams neleidžia įsikibti į inkilo sienelę, tad silpniems mažyliams inkilą palikti tampa kur kas sunkiau. Nepasitarnauja ir minėtos laktos – jos padeda ne paukščiams, o plėšrūnams, pavyzdžiui, kiaunėms ar katėms pasiekti inkilą. Paukščiams tokia kartelė nereikalinga.

Svarbu žinoti ir tai, kad skirtingoms paukščių rūšims keliami skirtingo dydžio inkilai, jie gali būti gaminami ne tik iš lentų, bet ir skobiami iš medžių rąsto – vadinamieji uoksiniai inkilai, kurie atrodo natūraliau ir mažiau išsiskiria iš gamtos. Gaminant inkilą reikėtų vadovautis trimis rodikliais: dugno vidaus plotu, vidaus gyliu ir landos skersmeniu. Zylėms ir musinukėms skirto inkilo landos skersmuo 3,0 – 3,5 cm, varnėnams – 4,5-5,0 cm, naminėms pelėdoms – 13 cm, o didiesiems dančiasnapiams – net 18 cm.

„Gali nutikti ir taip, kad landą praplatins geniai, tad toks inkilas taps nebesaugus paukščiams – inkile juos lengvai pasieks plėšrūnai. Jei tokį inkilą pastebėjote, galima ant inkilo užkalti papildomą lentelę su pragręžta landa arba dėti skardines landos apsaugas“, – sako Valstybinių miškų urėdijos Ignalinos regioninio padalinio gamtotvarkos specialistas Mindaugas Ilčiukas.

Paukščiai grįžta: miškininkai paaiškino svarbiausias inkilų kėlimo taisykles

Saugumą inkilo gyventojams gali užtikrinti ir tinkamai parinkta inkilo kabinimo vieta. Inkilą reikia pritvirtinti taip, kad jis būtų stabilus, nesiūbuotų vėjyje, būtų atviresnėje, medžių šakomis neužgožtoje vietoje, maždaug 3-4 metrų aukštyje. Plėšrūnams sunkiau pasiekti inkilą, pakabintą ant pavienio medžio ar stulpo.

M. Ilčiukas pataria inkilus kabinti gerai matomoje vietoje, kad paukščiai galėtų lengvai priskristi. Eglėse iškeltus inkilus mažiau veikia saulės spinduliai, dėl tankios lajos jie mažiau šlampa, tad ilgiau išsilaiko, tačiau reikia labai tinkamai parinkti vietą, kad inkilo neuždengtų šakos, jis matytųsi ir būtų geras priskridimas paukščiams.

Žmonės, kurdami vietas paukščiams perėti, pagerina sąlygas paukščiams įsikurti ir gyventi miškuose. Itin svarbu inkilus kelti ir nebrandžiuose miškuose, kuriuose natūralių perėjimo vietų nėra tiek daug. Pakabinus inkilą, reikėtų nepamiršti ir jo priežiūros. Kiekvienais metais rudenį ar žiemą jį reikia iš naujo išvalyti, kad jame nesikaupytų lizdinė medžiaga, kurioje susikaupia drėgmė ir parazitai.

Jei paukščiai neapsigyvena iškeltame inkile, to priežastimi gali būti kaimynystė – apžiūrėkite, ar šalia nebuvo kitų inkilų su tos pačios rūšies paukščiais, kurie didina konkurenciją ieškant maisto. Dėl šios priežasties miške inkilus rekomenduojama kelti mažiausiai 40-50 metrų atstumu vienas nuo kito. Inkilai dažniau pasirenkami ir tuomet, jei jų landa atsukta į rytų, pietryčių ar pietų pusę. Taip inkilas būna pakankamai apšviestas saulės spinduliu, jame laikosi optimali temperatūra, nesikaupia drėgmė ir dažniausiai vyraujantys vakarų vėjai nesiskverbia į inkilo vidų.

Nors inkilai įprastai kabinami pavasarį pasitinkant grįžtančius paukščius, tačiau juos galima kelti ir visus metus. Tuo metu, kai neperi, paukščiai ar žinduoliai inkiluose kaupia maisto atsargas ar tiesiog nakvoja. Tuščiuose inkilėliuose įsikuria ir miegapelės, šikšnosparniai, geltonkaklės pelės, skruzdės, kamanės, vapsvos – todėl iškelti inkilai yra naudingi visai miško ekosistemai.

